

Kyrkjelydsblad for Arna

NR. 4 • September 2017 • 50. ÅRGANG

24 timar med leik og Jesus

Side 2-3

Bedre enn noensinne

Side 3

Historiespel i havgapet

Side 7-9

**– Ein må slutta å vera Gud
i eige liv** Side 12-13

Jesus spør om du er tøff nok

163 barn frå fjerde til sjuande klasse møttest til treff i Bjørnarhallen laurdag 11. juni. Der leikte dei, hoppa, song høgt og hørde mykje om sauar. Eit heilt døger til endest.

TEKST OG FOTO: OLAV VIKSE

Ein stor varebil frå Skjærgårdsgospel kom stappfull av hoppeslott, fotballbane, innebandy og andre ting eg ikkje veit namna på. Alt saman blåst opp av svære pumper som brumma ivrig på kvar leike. Og endå var det fleire installasjonar att i bilen som det ikkje var plass til i Bjørnarhallen. Men eg såg ingen ungar som sakna noko.

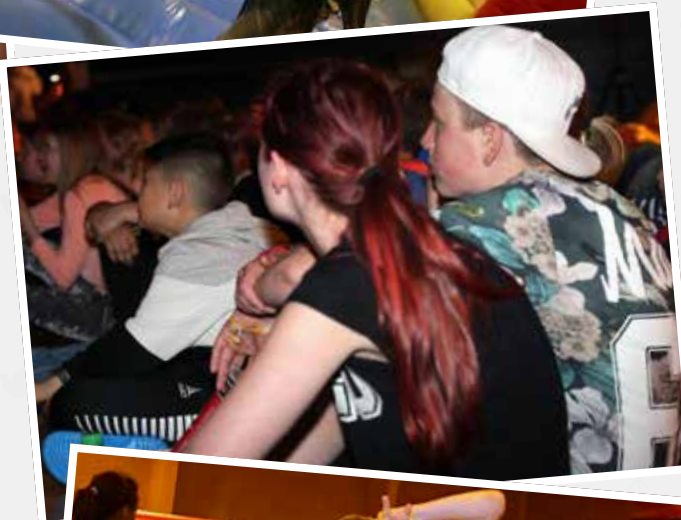
Så var det rom nok rundt scena til å sitja på rumpa og høyre og syngje. Og barna lærte fort. For det var pedagogar som var på besøk, som hadde drilla inn alt frå liknande treff i mange hallar før dei kom til Bjørnarhallen. Over 100 frivillige frå ulike menigheter i Arna og Ytre Arna tok seg av alt frå dovask til skjevesmøring. Og boss over alle bossar var Gro, som er kateket i Arna kyrkje.

Gutar sov på eine sida av scena, jenter på andre. Nattfilm frå 23.00 var innsøvningmiddel. Lågare og lågare lyd mot

slutten, til dess dei fleste sov. Bortsett frå dei gutane som gjekk inn for å døgnan. Ei av jentene var så begeistra over det ho var med på, at ho utbraut «kan vi ikkje gjere dette kvar helg!». Gro lova at om ikkje kvar helg, så EI helg i året kanskje. Og heilt sikkert neste år!

Etterpå var det mange trøytt barn å sjå! Og veldig, veldig glade.

I samband med 24-festival i Bjørnarhallen 10. juni 2017 har vi hatt fleire sponsorar. Støtta er gjeven i form av produkt eller pengegåver. Takk til følgjande sponsorar: Øyrane pizzeria, Norengros K. J. Brusdal, Presis vei, statsautorisert revisor Astri Vårdal, Murmester Sigurd Djonne, Saft Suse, Spar Lone, Spar Øyrane, Europris, Rema 1000 Øyrane, Rema 1000 Garnesvegen, Kiwi Arnatveit, Kiwi Stølsveien og Bama.

Feiring av ny spillepult

Ny spillepult er på plass i Arna kyrkje (se bildet). Tidligere tekniske problemer er nå en saga blott, og orgelet fremstår nå bedre enn noensinne! Dette feires med en egen orgelfest i Arna lørdag 30. september kl. 16.00.

I tillegg til at selve spillepulten er skiftet ut, er også alle de elektriske kontaktene inne i selve orgelet nye, den ene belgen har fått nytt skinn, og luftlekkasjer har blitt tettet. Orgelet har fått et stort setteranlegg med 11.000 kombinasjoner. Dette gir muligheter for å programmere forskjellige klangkombinasjoner på forhånd. Spillepulten har magnetisk notepult og en regulerbar, motorisert heve/senke- mekanisme. Arbeidet er utført av Dietrich Johannes Buder.

Orgelfesten starter med en orientering om orgelsaken av Kristen Øgaard og en orientering om arbeidet med spillepulten av D.J. Buder. En representant fra Bergen kirkelige fellesråd vil også være til stede. Etterpå vil vi få en utførlig demonstrasjon av hva orgelet er godt for når tidligere organister og nåværende organist i Arna setter hverandre i stevne. Medvirkende er Hallgeir Øgaard Westli, Jostein Aarvik, Kristen Øgaard, Olav Arne Steinkopf med flere.

Haustens aktivitetar i Ytre Arna

- **Ytre Arna barnevokal** øver i kyrkja kvar torsdag kl. 17.00-18.00. Dirigent: Anita Frekhaug. Koret syng på gudstenester og andre arrangement. Aldersgruppe: Frå 2. klasse og oppover. Velkommen til gamle og nye medlemmer.
- **Ytre Arna vokal** øver i kyrkja kvar torsdag kl. 19.00-21.00. Dirigent: Bjørn Bergmann. Viss du har lyst å vera med, tek du kontakt med Bjørn for å prøvesyngja.
- **Ytre Arna kyrkjeband** øver i kyrkja kvar tysdag kl. 19.00.
- **Noa open barnehage** er open tysdag og onsdag 09.00-14.30, torsdag 09.00-14.00 i kyrkjelydshuset (bak kyrkja). Det vert servert lunsj (20 kr for vaksne, gratis for borna). Du kjem og går som du vil innanfor opningstida. Samlingsstund kl. 11.00-11.30.
- **Kyrkjelyden sin basar** vert i kyrkjelydshuset laurdag 30. september 15.00. Velkommen!
- **Temasamlingar:** I haust har kyrkjelyden ein temaserie i lag med Ytre Arna Indremisjon og Haugland Indremisjon. Hovudtemaet er «Guds godeleik og nåde». Sjå eigen notis om Temasamlingane.
- **Ungdomsgudsteneste:** Fredag 3. november kl. 21.00. Sosialt samvær med aktivitetar. I kyrkjelydshuset frå kl. 19.00. Gudstenesta er open for alle. Samlinga i kyrkjelydshuset er tenkt for konfirmantar og ungdom over konfirmasjonsalderen.

Bli med i

Arna og Ytre Arna kyrkjekor

Repertoar: Alt i frå jazz til tradisjonell kyrkjemusikk og folketonar.

Øvingar tysdag/onsdag kl 19.00 (sjå semesterplan)

Arna kyrkjelydshus, kyrkjestova

Ta evt kontakt med kantor Olav Arne Steinkopf (tlf 47287242)

SAKKEUS OPEN BARNEHAGE

i Arna kyrkjelydshus har ope måndagar kl. 9-15.

Open barnehage er for deg som er heime med småbarn og ønskjer å bli kjent med andre.
Her er det god plass til leik, aktivitet og prat.
Dei vaksne har sjølv ansvar for det/dei barna dei kjem med.
Innanfor opningstida kan ein komme og gå som det passar.
Felles samlingsstund kl. 11, deretter lunsj.
Ta med matpakke, vi serverer kaffi og saft.
Følg oss på Facebook: Sakkeus åpen barnehage for nærare informasjon og aktivitetsplan.
Open barnehage følger skuleruta sine feriar og fridagar.
Velkommen til små & store!

Diakoniutvalet i Arna inviterer til fleire trivelege møtestader i haust:

14. oktober blir det **HOBBYMARKNAD** kl. 11-16. Sjå eiga annonse.

22. oktober kan du ta **SØNDAGSFRUKOSTEN** i Kyrkjestova! Frå kl. 10 blir det rundstykke, kaffi og saft før gudstenesta tek til kl. 11.30.

7. november kl. 18 blir det **TEMAKVELD** med servering og samtale. Tema for kvelden er "Ny i Arna"

18. november er **LAURDAGSGRAUTEN** klar frå kl. 12-15 i Kyrkjelydshuset. Risengrynsgraut, saft, kaffi og god stemning! Det blir også **JULEVERKSTAD** for alle som vil lage noko fint til å ta med heim.

Arrangementa er gratis.

HOBBYMARKNAD

Heklar du, strikkar, perlar, malar, driv med treskjerjing, lagar lys eller julekort?

Ønskjer du å selje noko du har laga sjølv, møte andre med kreative interesser, lage noko sjølv - eller ta ein matbit og ein triveleg prat i kafeen?

Då er du velkommen til kyrkjelydshuset laurdag 14. oktober kl. 14-16.

Om du vil selje noko, kan du leige eit bord for kr. 50,-
Påmelding for lån av bord til mo532@kirken.no

Arna kyrkjens barnekor

Eit tilbod for deg som likar å syngje og har lyst til å lære meir!

Alder: Frå 1.-4. klasse

Tid: Annakvar tysdag kl. 17.00-18.00

Stad: Kyrkjestova, Arna kyrkjelydshus

Learar: Cathrine Snipsøyr og Olav Arne Steinkopf

Kontakt evt. Olav Arne Steinkopf (tlf. 47287242)
for fleire opplysningar

En prat med Tone

Et par ganger i måneden møter Tone Birkeland på vakt i Kirkens SOS i Bergen. Hun tar dagvakter, kveldsvakter og nattevakter og er alltid litt spent før vekten begynner.

TEKST OG FOTO: TORE KRISTIANSEN

VIKTIG OG GIVENDE: – *Min egen lille og forholdsvis trygge verden blir veldig mye større når jeg sitter på vakt, sier Tone Birkeland.*

– Når jeg løfter av telefonrøret eller åpner en melding, vet jeg aldri hva som møter meg. Min egen lille og forholdsvis trygge verden blir veldig mye større når jeg sitter på vakt, for samtalen spenner over et stort register, forteller Tone Birkeland.

Mange er dønn ensomme og savner noen som er glad i dem. Andre har angst og får ikke sove. Noen strever med følelsen av å ikke strekke til i de relasjonene de er i. Andre bakser med eksistensielle spørsmål knyttet til tro, liv og død. Noen skader seg eller baler med vonde ettervirkninger av mobbing eller andre overgrep. Noen er så slitne at de ikke vet om de orker å leve mer.

Hode og hjerte

– Hva gjør du på vakt?
– Noen samtaler er lange og krevende, andre varer bare 5-10 minutter. Jeg svarer også på skriftlige epostmeldinger. De er ofte mer direkte på sak enn telefonene, og det å svare i skrift, krever både hode og hjerte, forteller Tone.

Da hun begynte i 2004, gikk hun gjennom et tre måneder langt innføringskurs.

– Det var knallbra, og dekket mange av de områdene der vi som telefonvakter kan møte utfordringer. Ikke minst ble vi kurset på vår egen rolleforståelse. Vi trenger ikke å ha ambisjoner om å være eksperter, bare på å være oss selv, og på å møte den som tar kontakt, med åpenhet og respekt. Den bagasjen som ligger i egen livserfaring har også hjulpet meg til å gjenkjenne det folk sliter med, sier Tone.

Generasjonsskifte i staben

Kirkens SOS i Bjørgvin har de siste årene hatt et generasjons-

skifte i staben av frivillige medarbeidere. Før var det ofte godt voksne og pensjonister som meldte seg som medarbeidere. De siste årene har de derimot fått mange unge blant de frivillige.

– Studenter utfordres av det å hjelpe andre. Men de flytter og er mindre stabile. Derfor vil vi gjerne ha flere frivillige også blant de godt voksne, sier Karl Dag Bærum, nestleder ved Kirkens SOS i Bjørgvin.

Han håper flere frivillige mellom 20 og 80 år av begge kjønn vil melde seg til denne krisetjenesten. Kirkens SOS tilbyr 40 timers innføringskurs fra midten av september. De må være glad i mennesker og flinkere til å lytte enn til å snakke. Tro måles ikke, men medarbeiderne må kunne be en bønn om noen ber om forbønn. De frivillige har et par vakter i måneden på rundt fem timer, og følges opp med regelmessige foredrag og samtaler i grupper.

TRENGER FLERE FRIVILLIGE: – *Det handler om å skape det trygge møtet som gjør at den andre klarer å snakke sant om livet sitt, sier Karl Dag Bærum. (Foto: Kirkens SOS)*

Om du vil bli frivillig medarbeider, kan du kontakte Kirkens SOS Bjørgvin på telefon 55325845 eller sende en epost til bjorgvin@kirkens-sos.no.

Innsamling av klær, sko og sengetøy til Ukraina

v/Tro-Håp-Kjærlighet

Første og siste lørdag i mnd. kl. 12-14.00
v/Lærerhøyskolen på Breistein, Olav Bjordalsvei 43

Pakkes i sekker - kr. 50.- pr. sekk

Kontaktperson: 99 64 24 70

www.thk.no

Abbedissen

begravelsesbyrå as

Fyllingsdalen Døgnvakt 55 15 40 90

Åsane Døgnvakt 55 25 31 00

TILLITEN TIL OSS VIL BLI GODT IVARETATT

www.abbedissen.no

Bergen Omegn

BEGRAVELSEHJELP
POLDEN

- vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger
for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

Knut Helge Polden   Espen Polden   Heine Polden   Cathrine Polden Misje

Døgntelefon: 55 21 44 50 • mobil: 917 51 700
www.bergenogomegn.no

AVD. BERGEN

Teatergt. 20
5010 Bergen
Tlf: 55 21 44 50

AVD. SOTRA

2.etg på Shellstasjonen
Sortar, 5353 Straume
Tlf: 55 21 44 50

Åsane

Begravelsesbyrå

v/ Johannes R. Blom

55 18 90 00 Døgnvakt

E-post: aasane-b@online.no
TERTNESVEIEN 99 (Hildes Blomster AS)

Arna

GRAVFERDSBYRÅ

Ragnhild Th. Kristing
Marit I. Hope
Torstein A. Jenssen

Vi kan hjelpe til med
rådgivning og tilrettelegging ved
begravelser og bisettelser.

Døgnvakt 55 24 08 08
www.arna-gravferdsbyraa.no
Lakslia 13 • 5261 Indre Arna

Koba Christensen

BEGRAVELSESBYRÅ

127 års erfaring - Din trygghet i en vanskelig tid.

- Gratis samtale i hjemmet
- Egen blomsteravdeling
- Alle prisklasser - forhåndspris
- Gravmonumenter

Dreggsallm, 5003 Bergen **Telefon: 55 300 800** post@koba.no, www.koba.no

Dåp, konfirmasjon eller bryllup?

Vi har det du trenger for å dekke
ditt nydelige festbord!

Stort og unikt utvalg i norske håndlagde lys, servietter,
løpere, lysestaker, skåler, silkeblomster, bordkort m.m.

Fjøsangerveien 207
55 31 80 01

Løiten Lys Bergen

Løiten

Lys

www.loiten-lys-bergen.no

Åsane Senter Kilden Senter Oasen Senter Sletten Senter

www.toppeblomster.no Tlf: 55 18 03 00

TREseksten

BIBLER - BØKER - MUSIKK - FILM - KORT - GAVER

Åsane Storsenter 42 (rulletrapp opp fra Sport1)
TLF.: 55 19 82 00

Ull er omsorg

JANUS
www.janus.no
Since 1895

Besøk oss gjerne på Janus
Kultursenter på Espeland

FØRERKORT KL. B

- Fornøyde kunder
- Trygge sjåførere

Tlf. 92 26 66 33

Kjøkken • Bad • Garderobe

Salhusveien 55, 5131 Nyborg
Tlf. 55 53 98 40
www.jcinterior.no

Besøk en av Norges største shop in shop

LENE BJERRE DESIGN

Et heldags eventyr ytterst i havgapet

FELLESMØNSTRING FOR HELE LOKALSAMFUNNET: Det virker som om hele bygdesamfunnet på en eller flere måter er engasjert i Kinnaspelet.

«Turen til Kinn og teateret ved havet er ei oppleving du sjeldan finn make til» står det i programheftet til Kinnaspelet. Dette er et utsagn som jeg gladelig slutter meg til, etter å ha overvært årets forestilling på den lille øyen Kinn lengst vest i havet.

TEKST OG FOTO: THRUDE DEISZ

Bare båtturen opp til Florø er ren terapi. Hjertet eser av stolthet over alt det vakre vi ser; trivelige småsamfunn langs kysten og på øyene utenfor, der fiskere og småbrukere, med seig utholdenhet og stoisk ro har taklet elementene i hundrer av år.

Vel fremme på Kinn går vi den smale veien langs sjøen fra fergeleiet og inn til middelalderkirken. Det er som om vi er på vandring inn i en annen verden. En enslig bil tar seg langsomt frem på den smale veien. Vi skjønner nødvendigheten, men later som om vi ikke ser den.

Katedralen ved havet

Etter 20 minutters gange åpner landskapet seg. Kinnaklova, de to fjelltoppene skilt av en dyp kløft, ruver mot oss. Den djerpe fjellformasjon er skapt av naturen selv, og har vært landemerke for sjøfarende i årtusener. Jeg lover meg selv at neste gang vil jeg opp der, 315 meter over havet, og få den store utsikten over øyriket.

Vi går gjennom portalen til utescenen der forestillingen skal begynne om noen timer, for å «holde» plasser i amfiet. Til tross for at plaststolene står som hekkende hvite fugler oppover lien, får jeg et viff av forventning, der jeg prøvesitter og skuer ned på den gedigne trescenen med middelalderkirken og havet som levende kulisse. Det er virkelig med på å skape den særegne atmosfæren vi så tydelig fornemmer.

Men først er det høymesse ved biskop Halvor Nordhaug inne i «katedralen ved havet», Kinnakyrkja. Det er alltid spesielt

å komme inn i en kirke. Særlig en gammel og vakker, der du kan sitte i velbrukte trebenker og tenke på alle som har sittet her tidligere. Gud føles nærmere her enn i gedigne katedraler.

Som naturlig er i et jubileumsår - markerte også biskop Nordhaug reformasjonen. Etterpå var det altergang og nydelig salmesang av «munke» fra forestillingen vi snart skulle se. Og om kvelden var det keltisk kveldsbønn, med sang og musikk hentet fra den keltiske kristendomstradisjonen, på øyene Lindisfarne og Iona.

Hele bygden stiller opp

Men nå altså til høydepunktet på turen, Kinnaspelet. Det virker som om hele bygdesamfunnet på en eller flere måter er engasjert i denne årvisse begivenheten, som også stimulerer tilhørighet og fellesskap. Flere av hovedaktørene kommer fra Sogn og Fjordane Teater, andre er «importert» for anledningen, men de fleste hører til lokalbefolkningen.

Noen av personene i stykket må skiftes ut fra år til år, blant andre Sunniva og Borgny, som skal spilles av pur unge piker. Men mange er med i flere år, gjerne i forskjellige roller. Å skulle administrere det hele, og instruere et sånt oppbud av mennesker, må være vanvittig mye arbeid, og sikkert en nervepåkjenning til tider - men jeg er også sikker på at de har det kjempefestlig underveis også.

«Songen ved det store djup», som er den poetiske undertittelen på spelet, handler om da reformasjonen kom til Kinn en dag i 1537. Vi lever med i bygdefolkets opprør når dansk kongens fut gjør sitt inntog og vil ta fra dem alt de har trodd på og støttet seg til. Pavekirkens tid er forbi. Kongen skal nå

DA REFORMASJONEN KOM TIL KINN: Vi lever med i bygdefolkets opprør når dansk kongens fut gjør sitt inntog og vil ta fra dem alt de har trodd på og støttet seg til.

ei alt kirkegodset, og en ny luthersk prest innsettes. Bygdefolket slår spontant ring om presten sin. Han står steilt mot overmakten, og nekter å utføre den symbolske handlingen det er å gi fra seg kirkenøkkelene.

Her er også et snev av besk humor; «prestefrillen» Margrete er ramm i replikkene, og den eneste som hilser reformasjonen velkommen - fordi hun tror at hennes katolikkprestemann da vil gifte seg med henne.

Legenden om St. Sunniva

Som et spill i spillet kommer bygdefolket sitt «kirkespill», der vi blir tatt tilbake til 900-tallet, da den kristne prinsesse Sunniva fra Irland flykter fra vikingkongen Ramn, som vil ha henne til dronning. Sammen med følget sitt legger hun ut på havet i båter uten seil, ror eller årer, og lar vind og havstrømmer råde.

Båtene driver i land på Selja. Senere blir hun St. Sunniva, helgen for Vestlandet. Søsteren Borni driver i land på Kinn,

KATEDRALEN VED HAVET: Kinnakyrkja ligger der som en verdig grå eminense.

MIDDELALDERMUSIKK I MIDDELALDERKIRKE:

Familien Hulbækmo fikk halve kirken til å trampe takten, før de avsluttet med en nydelig gammel salmetone.

og skal etter legenden være hun som fikk bygget Kinnakyrkja. Spelet blir slik en litt innfløkt sammensetning av legende og forfatterens spinn om denne, men stram regi, entusiastiske deltakere, musikken - og ikke minst naturen omkring - gjør det hele levende. Scenene der horder av vikinger stormer opp fra sjøen, med bygdefolket som en diger murrende masse i bakgrunnen, og munkenes veldige kor - samt futen og hans følge av truende soldater; det er virkelig et imponerende skue.

Mange kommer igjen år etter år og har Kinnaspelet som en spennende sommertradisjon. For noen er det en fin måte å kombinere kunst og naturopplevelser på. Her er mange turer og opplegg for hele familien - for barn også.

Musikk fra middelalderen

Etterpå var det konsert med Tone Hulbækmo, som hadde med seg gemalen Hans Fredrik Jacobsen, fløytist med diverse andre «strenger på sin lyre» (lutt, gitar, torader) og sønnen Alf Hulbækmo (tangenter og munnsspill). Tone selv sang og deklamerte, og spilte både norsk harpe, trøorgel og lyre. Hun bandt det hele sammen på en avslappet og humoristisk måte, samtidig som hun med entusiasme fortalte om instrumentene og musikken de fremførte. Den var særdeles variert.

Tone Hulbækmo har for øvrig mottatt Spellemannsprisen flere ganger, også sammen med sin mann. I stemmen har hun nok et mangfoldig instrument. Fra den mykest tenkelige - til en absolutt nifs, knurrende, raspende, truende røst som jeg aldri har hørt maken til. Også en bit av den allsidige Hulbækmo. Men mest var det vakkert og mye var selvkomponert.

Hun opererer med noe hun kaller «naturtoneskalaen», og i alt hun gjør har hun sin særegne «tone» som en understreng. Særlig står den norske harpen hennes hjerte nær. Det finnes bare ni slike i Norge, fikk vi vite. Alle er forskjellige. Hun kaller den et mytisk instrument med magisk kraft, og fortalte at vi i

Norge har hatt en folkelig harpetradisjon siden middelalderen. Instrumentbygger Sverre Jensen laget den første kopien av en gammel harpe. «Den ble min, og jeg var solgt» sier Tone. Man kan bli lodden av lykke av de sprø, vare, ja, nesten overjordiske, tonene hun formår å få frem på den harpen. Spesielt vakkert er det når hun får følge av husbonden på fløyte.

Konserten var en super avslutning på en strålende dag. Det regnet ikke en dråpe. I motsetning til dagen før: da kom nemlig det verste vær i Kinnaspelets minne. Det bøttet ned, til alle var så dyvåte at de ga blaffen. Det forlyder at det ble en aldeles spesiell - og meget vellykket forestilling.

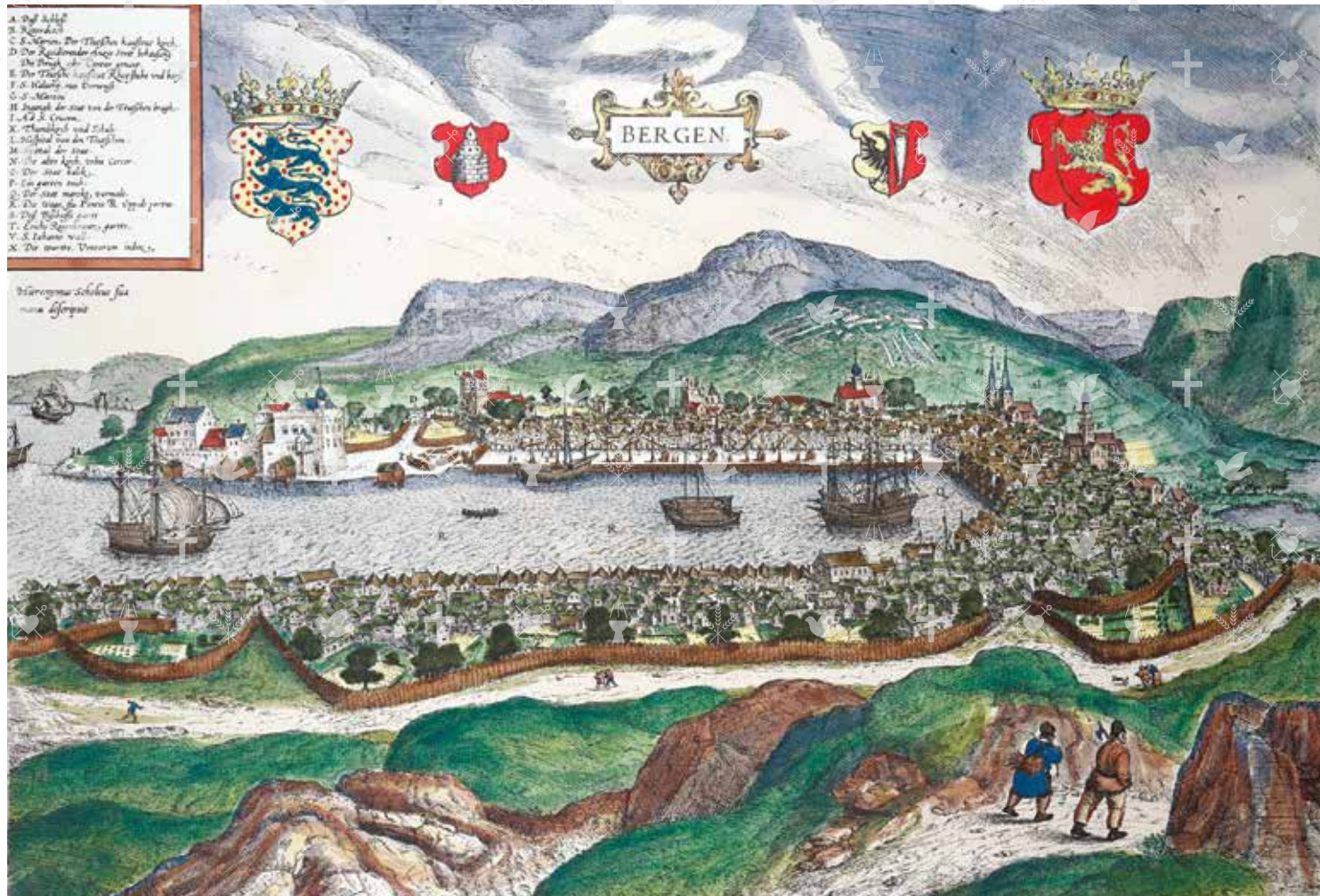
Fakta

Kinnaspelet

- Har like siden 1985 blitt fremført årlig på Kinn, der det dramatiske landskapet og den åpne himmelen skaper de perfekte kulissene for den utendørs forestillingen.
- Stykket er et samarbeid mellom Sogn og Fjordane teater, musikere og over 160 lokale aktører.
- Kinnaspelet - Songen ved det store djup er skrevet av Rolf Losnegård, med musikk av Per Janke Jørgensen.
- De profesjonelle skuespillerne i årets forestilling var Reidun Melvær Berge (Borni og Sunniva), Peter Førde (Tarve og vikinghøvdingen Ramn), Jeppe Beck Laursen (dansk fut), Kyrre Eikås Ottersen (prest) og Idun Losnegård (Magrete prestefrille).
- Regissør Jeff Pedersen (2016, 2017), musikalsk ansvarlig: Harald Dahlstrøm.
- Mer informasjon: www.kinnaspelet.no

Vår første lutherske kirkeleder

Det var nettopp de egenskaper som samtiden kritiserte ham for, som gjorde Geble Pederssøn (1490-1557) til slik en god brobygger ved overgangen til protestantismen.

GEBLES BERGEN: Hieronymus Scholaeus laget sitt kjente kobberstikk av Bergen i 1581, 24 år etter at Geble Pederssøn døde. Stikket viser blant annet de nå forsvunne Nikolaikirken og Martinskirken.

AV LISE MCKINNON

Hele dette året skal stå i reformasjonens og den opprørske tyske munken Martin Luthers tegn. En nordmann som fikk stor betydning for vår egen overgang til den nye lære (som ikke skjedde offisielt før i 1536) var Geble (eller Gjeble) Pederssøn, som må ha vært Luthers rake motsetning når det gjaldt temperament, fredsæl som han var.

Pederssøn får æren for at overgangen til protestantismen gikk forholdsvis smertefritt på vår kant av landet, i motsetning til i Nidaros, hvor den krigerske erkebiskopen Olav Engelbrektsson til slutt måtte rømme landet.

Hovedkilden til biografisk materiale om Pederssøn er fem brev, samt det hans nevø og pleiesønn Absalon Pederssøn Beyer skrev om ham i sin dagbok og i en minnetale.

Viet til katolsk biskop

Geble ble født omkring år 1490 på Helgeland, «*aff Welbyrdige ærlige Forældre, hvis Fader var Raadmand vdi Bergen, hans Moder heed Margrethe ocsaa aff Adel*». Han gikk først på skole i Trondheim, deretter i Bergen. Så dro han til Nederland, hvor han studerte teologi, matematikk, naturfag og musikk, før han vendte tilbake til Bergen som magister i filosofi i 1517. I Nederland må Geble ha blitt

kjent med humanismen; blant annet studerte han i Leuven, hvor Erasmus Rotterdams muligens oppholdt seg samtidig.

På vei til Leuven var han innom et kloster hvor abbeden ville overtale ham til å bli munk. «*Hvorpaa M. Gieble hannem tackede, oc sagde sig endnu ingen Lyst at haffve der til, men heller endnu meere sig udj Bogen at forfremme*». Dette med å forfremme seg i boken, kan sikkert stå som motto for Geble. Han arbeidet hele sitt videre liv for både andres og egen kunnskapsutvikling.

Etter hjemkomsten var Geble en kort tid rektor ved latinskolen, så ble han kannik

og sokneprest i Mariakirken. Da biskop Olav Torkildsson døde i mai 1535, ble han domkapitlets kandidat som ny biskop i Bergen. Han reiste til Danmark for å bli viet til biskop i den katolske kirke, og opplevde det forunderlige (og sikkert forvirrende) å komme hjem som lutheransk superintendent med den nye kongen i Danmark, Kristian 3., som øverste myndighet.

Ikke nok med det: Han reiste fra landet Norge, og kom hjem til det som i mellomtiden var blitt en dansk provins! Den nye kongen hadde allerede bestemt at Norge var «så forringet» at det måtte være «under Danmarks krone til evig tid».

Reagerte på «kjetteriet»

Geble ble det eneste geistlige «overhode» i Norge som gikk direkte over fra en katolsk stilling til en luthersk. De andre biskopene ble avsatt, men måtte etter noen år gjeninnsettes (som superintendenter) fordi det ikke fantes kvalifiserte menn til å overta.

Det første brevet vi har etter ham er til erkebiskop Olav av Nidaros, datert 14. april 1531. Her skriver han om det som skjer på den politiske front i Danmark og Europa. I en bisetning nevner han alt «kjetteriet» som spirer frem, og at han håper at uroen og opprørene vil komme til en «god fred og endretighet».

Brev nummer to til erkebiskopen (i et fremdeles katolsk Norge) er datert 13. desember 1535, og gjelder bispevalget i Bergen. Det hadde vært store problemer både i og utenfor kirken i de tolv årene Olav hadde vært biskop. Kirkens menn ble behandlet respektløst, og klostrene forfalt. Det Geble ønsket var orden og trygghet i stiftet, og han avslutter brevet med at han og domkapitlet aldri vil «falle ifra Eders Nådes råd».

Den gode strid

Geble var den nærmeste til å bli utnevnt til ny biskop i Bergen, men i riksrådet satt det sterke motstandere (blant annet Vincens Lunge) som ville bruke utnevnelsen som en brikke i sitt politiske spill. Om Geble skrev de at det var «jintet mandelighet hierthe eller raadt j hannem». Han manglet altså mot, beslutsomhet og handlekraft.

De nye superintendentene fikk til hovedoppgave å «prædike Guds rene

Ord for Menighederne». I det fjerde brevet vi har etter Geble, skrevet til en ung islandsk venn, Gissur Einarsson i 1538, er tonen blitt helt i Luthers ånd: «Arbeid i Herrens vingård og strid den gode strid! Så ut hans rene ord, for at det en gang kan bære frukt i ditt land, med tålmodighet! Herren Jesus Kristus vil gi kraft og styrke». Gissur ble få år senere den første lutherske superintendenten på Island.

Geble Pederssøn var ingen fanatiker, ville ikke rive ned, men finne gode og fredelige løsninger på problemer når de oppsto.

Alle de katolske prestene i Norge som ønsket det fikk bli i sine stillinger. Dette krevde mye rettledning; i tillegg kom opplæring av en ny generasjon prester. Mange danske prester var uvillige til å reise hit; lønnen var lavere i Norge og det var et farlig folk som «sloge Præster og andre ihiel».

Fikk beholde inntektene

Prestene var nå blitt embetsmenn lønnet av staten. Geble nøt derimot godt av denne overgangsfasen; han fikk blant annet inntekter fra munkelivgodset og en fjerdedel av fisketienden «som gaaer af Toldbode Paa Bergen». Til gjengjeld bekostet han reparasjoner av Domkirken og et nytt orgel der. Han anla en fin hage, ansatte en flamsk gartner, og fikk innført frukttrær, blomster og urter. Han var interessert i botanikk, og tok sitt herbarium med på sine reiser.

Selv en vinranke skaffet han seg. Vindruene ville ikke modnes i vår norske sommer, men han tok inn de umodne druene og hang dem over bordet sitt, og, forteller Absalon: «lod fremmede Folk see, at Windruer kunde ocsaa voxte i Norrig. Men strax hand døde, forvisnede Wintræet, ligesom det ville haffve sørget, for hans Død».

Mye penger brukte Geble også til å bekoste videre utdanning i Danmark og Tyskland for begavete gutter fra latinskolen. Denne skolen var jo for en stor del beregnet på blivende prester.

Ingen fanatiker

Geble giftet seg aldri. Når noen spurte ham om hvorfor, viste han til de unge som hadde vært elever ved latinskolen og sa: «Disse er mine børn». De møttes til samtaler, og når Geble oppdaget at en gutt var spesielt musikalsk, bekostet han undervisning til det unge talentet var «fuldkommelig udlærd paa Orgelværck».

Etter et slagtilfelle i 1555 ba Geble kongen om å bli løst fra sitt embete, noe kongen avslo, men han tillot ham å bruke soknepresten på Voss (som også var kannik i domkirken) til vikar i embetet. I 1557 skriver Absalon: «9 Martij døde M. Geble».

Mange nyere tids historikere har ment at det var nettopp de egenskaper som samtiden kritiserte ham for, som gjorde Geble til slik en god brobygger ved overgangen til protestantismen. Han var ingen fanatiker, ville ikke rive ned, men finne gode og fredelige løsninger på problemer når de oppsto. La oss håpe han får all den ære han fortjener når Norge skal feire sin egen reformasjonsfest i 2036!

Kilder:

- Steinar Imsen: *Da reformasjonen kom til Norge (Cappelen, 2016)*
- Sigrun Høgetveit Berg: *Reformasjonen (Samlaget, 2017)*
- Absalon Pederssøn: *Dagbok og Oration om Mester Geble (Universitetsforlaget, 1963)*
- Terje Ellingsen: *Gjeble Pederssøn skriver brev (artikkel trykket i Bjørgvin, 1986)*
- *Norges historie (Cappelen, 1980)*

SEGL OG SIGNATUR: Geble Pederssøns segl og navnetrekk, hentet fra et brev fra 1539 - som nå er oppbevart i Riksarkivet.

Eit godt liv

– Ytre Arna er ein god plass. Me som voks opp på 60-70-talet, var heldige. Me var så like. Foreldra arbeidde i fabrikkjen. Alle var på same plan, og me fekk eit godt samhald. Somme interesserte seg for idrett. Eg lika betre song og musikk. Samtidig hadde me foreldre og andre me såg opp til, som var mykje med i bygda, aktive i mannskor, på fotballbanen og anna. Me hadde lyst å bli som dei, og det blei me.

TEKST: INGVAR FLØYSVIK

FOTO: TOR KRISTIANSEN

Å intervjuja Thor Kalland er ikkje som å intervjuja andre. Eg fekk aldri tid til å stilla nokon spørsmål; mi oppgåve blei å få fingrane til å springa fort nok over tastaturet.

Representasjon og alkohol

Thor Kalland fortel at han har vore kokk, køyrt trailer, gått i malarlære, vore i Arne fabrikkjen og Toro.

– Best har eg trivest med sal. Eg har hatt salsjobbar i daglegvare, verktoy, industri, spesialarbeidstøy, og no i Akasia, som er eit selskap eigd av Bergen kirkelige fellelsråd.

Salsyrket førte med seg mykje representasjon, og etter kvart fekk han eit alkoholproblem. Då søkte han seg eg til AA. Sinnsrobøna der fekk mykje å seia.

– I byrjinga surra denne bøna i hovudet mitt kvar halvttime. AA har eit sterkt andeleg program. Eg har prøvd tusen andre metodar for å halda meg edru. Men dette programmet har hjulpet meg og millionar andre.

Vegen til kyrkja

Han måtte vita meir om det andelega. Då var vegen kort til kyrkja. Der treffe han mange fine folk.

– Eg var ikkje klar over kor mykje bra arbeid som vart gjort her. Eg ville vera med og sjå kva eg kunne gjera, og har difor engasjert meg i soknerådet. Eg er heldig som får vera med i kyrkjelyden i Ytre Arna. Det gjev meg fantastisk mykje, seier han.

– Me sit med ei av dei to trekyrkjene i Bergen. Ho er ein arv me må ta vare på, ein arv som har vore der i glede og sorg. Me må få fram igjen at dette er vår plass, der me kan få fred og ro, få sitja og tenkja. Så har me fått ein arv til, me har eit stort kyrkjelydshus, «gamleheimen». Det vil me ta vare på. Me arbeider no med å utvikla det slik at det kan bera seg sjølv utan lotteri og flaskeinnsamlinga; det er jo så lite flasker att i Ytre Arna no!

Anonyme alkoholikarar

Då han kom med i AA, møtte han «Dei tolv trinna». Dei blei utgangspunktet for den trua han har fått.

– Trua har vore med meg og gjort at eg kjenner meg mykje tryggare. Egoismen forsvinn. Eg får eit anna syn på folk, har lyst å gjera lite grann for å gjera verda rikare. Når eg snakkar med folk som ikkje har betre greie på det enn eg ein gong hadde, blir det ofte snakk om religionskrigar eller at det ikkje er teke nok omsyn til Daudehavsrullane. Dette har eg ikkje greie på, seier han.

– Men eg ser folk som ved trua si har fått eit heilt nytt liv, og greier å halda seg borte frå tidlegare misbruk. Det resultatet ser eg ikkje hjå andre. Dersom ein ikkje klarer å fylla tomrommet etter misbruket med noko positivt, vågar eg å påstå at ein dett tilbake, ein ser ikkje meininga med livet. Det var jo ein grunn til at misbruket byrja. Alkohol hjelpte, var ei fantastisk støtte heilt til det tok overhand. Då treng ein ei makt som er sterkare enn ein sjølv. Ein må slutta å vera Gud i eige liv. Det har eg prøvd.

I Akasia

I fjor blei Kalland tilsett i Akasia. Selskapet arbeider med å ta vare på mellomalderkyrkjene, ja, alle kyrkjebygningane, og gravplassane, så dei ser finast mogleg ut. Selskapet gjev også tilbod om gravstell.

– Me har spesialistar på trepleie og på eldre teknikkar innan både murar- og tømrarfaget, elektrikarar som kjenner kyrkjene i kommunen, og arkitekter som lagar alt frå barnehagar til nye gravplassar, fortel han.

No som kyrkja er teken ut av Staten, må me rekna med at økonomien vil bli trongare. Akasia kan òg hjelpa til å utvikla eigedomane slik at kyrkjelydane kan få inntekter.

Nygift

Fjoråret brakte også ei anna endring inn i livet hans, i og med at han gifta seg.

– Det er rikt å få vera saman med nokon så godt det lèt seg gjera resten av livet, at me i lag kan byggja noko opp. Eg har vore gift før med ei fantastisk kone, som tok seg av alt med heim og ungar, for eg hadde meir enn nok med meg sjølv. Det er eg forhåpentlegvis ferdig med.

Barneborna betyr mykje for han, å få sjå bilete og filmar frå dei som er langt borte, og møta dei som er nær.

Fakta

AAs tilfriskningsprogram

Kjernen i det foreslåtte programmet for personlig gjenreisning er i **De Tolv Trinn** som er basert på erfaringene fra de første medlemmene i vårt fellesskap:

1. Vi innrømmer at vi var maktesløse overfor alkohol, og at vi ikke lenger kunne mestre våre liv.
2. Vi kom til å tro at en Makt større enn oss selv kunne bringe oss tilbake til sunn fornuft.
3. Vi bestemte oss til å overlate vår vilje og vårt liv til Guds omsorg, *slik vi selv oppfattet Ham*.
4. Vi foretok en fryktløs og grundig moralsk selvransakelse.
5. Vi innrømmer, ærlig og utilsørt, våre feil for Gud, for oss selv og et annet menneske.
6. Vi var helt innstilt på å la Gud fjerne alle disse feilene i vår karakter.
7. Vi ba Ham ydmykt om å fjerne våre feil.
8. Vi satte opp en liste over alle dem vi hadde gjort vondt mot og ble villige til å gjøre alt sammen godt igjen.
9. Vi gjorde opp med disse menneskene når det var mulig å gjøre det uten å skade dem eller andre.
10. Vi fortsatte med selvransakelsen, og når vi hadde feilet, innrømmer vi det uten å nøle.
11. Vi søkte gjennom bønn og meditasjon å styrke vår bevisste kontakt med Gud, *slik vi selv oppfattet Ham*, og ba bare om å få vite Hans vilje med oss og kraft til å utføre den.
12. Når vi hadde hatt en åndelig oppvåkning som følge av disse trinn, prøvde vi å bringe dette budskapet videre til alkoholikere og praktisere disse prinsippene i all vår gjerning. (kjelde: www.anonymealkoholikere.no)

Sinnsrobøna (skrevet av Reinhold Niebuhr):

Gud, gjev meg sinnsro til å godta dei tinga eg ikkje kan forandra, mot til å forandra dei tinga eg kan, og forstand til å sjå skilnaden!

– Eg får noko igjen kvar dag ved å sjå at ungane skikkar seg vel og greier seg godt, byggjer opp familiar på ein heilt annan måte enn eg gjorde det. Det er så kjekt å sjå at dei klarer seg, at dei har det dei treng, seier han.

– Eg finn ei eiga kraft i bøn og meditasjon, ikkje så mykje i å be om noko som i å gje meg tid, og gjennom å takka for det eg har fått. Det skjer utruleg mykje positivt kvar dag. Viss ein berre tyngjer seg ned i problem, kjem ein ikkje vidare. Eg får ikkje gjort så mykje med fortida, ein kan jo be om orsaking for dette og hint, men får aldri gjort fortida om. Difor må eg skapa meg eit liv der eg får sjå framover. Og så kjenner eg at eg er utruleg heldig, utstyrt med svært godt humør - det boblar opp med kommentarar og dill og dall, kanskje slikt som av og til skulle vore usagt. Eg har eit lett liv og eit godt liv.

Rovdrift på Guds skaperverk

John Grishams Forvandlingen (Gray Mountain, 2014) handler om miljøkriminalitet innen kull-industrien i USA. I stedet for vanlig kullgruve drift under bakken, blir hele fjelltopper fjernet.

Kullet ligger i lag omtrent som fyllet mellom lagene i en kake. Øverst på fjelltoppen står det skog, så følger et lag med jord, deretter et lag med stein, og endelig et leie med kull. Når et gruveselskap får tillatelse til drift på denne måten, går de til angrep på fjellet med all slags tungt utstyr.

Først bruker de bulldosere til å renske vekk all skogen, så jorden og til sist all steinen. Nå ligger kullet opp i dagen og kan taes vekk. Så kan neste lag med stein røskes vekk til det dukker opp et nytt kulleie. Trærne, jorden og steinmassene blir ofte kastet ned i dalene og blir til det som kalles dalbunnfyllinger. Disse ødelegger vegetasjonen, utrydder dyrelivet og tetter til naturlige bekker og elver. En ny miljøkatastrofe er resultatet. Det er ikke uvanlig å sprengre vekk de øverste 150 meterne av en åstopp. Det kan gå utover drikkevannet og gjøre områder ubeboelige. Romanen handler om en ung advokat, Samantha, som

arbeider i et stort advokatselskap i New York. En finanskriser gjør at mange selskaper går overende, og advokatene må finne seg annet arbeide. Samantha får en jobb i den lille byen Brady i Appalachia-fjellene. Der skal hun jobbe gratis for et lite småbyfirma som tilbyr fri retts hjelp for ubemidlede. Det varer ikke lenge før hun får stiftet bekjentskap med kullindustrien.

I bokomtalen står det at i Forvandlingen introduserer Grisham den «kuleste heltinnen» siden Pelikanrapporten og «verden trenger Grishams helter».

I dag, når mennesker har fått øynene opp for hva vi gjør mot skaperverket, er dette en viktig bok. Kan vi finne eksempler på «rovdrift» av naturen i vårt eget land? Hva skjer for eksempel i Førdefjorden? Hva med vår oljeutvinning?

Anne Karin Corneliussen

Akasia
-verdier for generasjoner

GRAVSTELL

Akasia Gravstell tilbyr et stort utvalg av stellavtaler og spesialtilpassede avtaler. Vi steller over 8000 graver i Bergen og omegn* og våre profesjonelle gartnere har lang erfaring.

Vi tilbyr nå gratis vinterdekking ved signering av helårsavtale for 2018. Vinterdekking inkluderer granbar og krans.

Les mer om våre avtaler på www.akasia.no

Kontakt oss på telefon: 55 59 39 00
epost: gravstell@akasia.no

*Gjelder ikke Osterøy

Stjernen
Åpen barnehage

I ÅSANE KIRKE

Babysang for de minste

› Mandag og torsdag kl 12.00

Kom og bli med på babysang i det flotte kirkerommet i Åsane kirke! Sammen synger vi velkjente barnesanger og regler. Sangene gjør vi levende ved hjelp av bevegelser og sansestimulering.

Aktiviteter for de større

› Løvegjengen (4-åringer)	› Leker og materiell
› Førskolegruppe	› Lekerom og gymrom
› Formingsaktiviteter	› Snekkerbod

Andre aktiviteter og fellesarrangementer

› Felles samlingsstund	› Åpne familiedager
› Karneval og julefest	› Internasjonal dag
› Turdager/utflukter	› Babymassasjekurs

Se vår hjemmeside www.aasanemenighet.no og Stjernen Åpen barnehages Facebook-side «Stjernen Åpen barnehage». Her finner du info om hva som skjer i tiden som kommer. Har du spørsmål? Kontakt styrer Kate Bølstad: 55 36 22 62 / 917 24 471. Hjertelig velkommen!

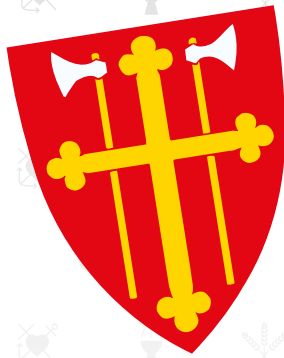

ÅSANE KIRKE

www.aasanemenighet.no

Åsane kirke / Åsane prosti

STAT OG KIRKE HAR SKILT LAG:
Ved årsskiftet var det slutt på tiden da
Den norske kirke også var statskirke.

Stat + kirke = slutt!

Hva betyr det for oss kirkegjengere at kirken er skilt fra Staten? Hva er det som har skjedd i forholdet mellom Staten og kirken det siste tiåret? Hvem styrer og bestemmer hva i dag?

TEKST: EDVIN BRATLI

Vi har hørt disse og flere andre spørsmål de siste årene. Her skal jeg forsøke å gi noen enkle svar på hvordan det er i dag.

Hvem bestemmer?

Tidligere var det Staten som var øverste organ i Den norske kirke. Biskoper og proster ble utnevnt (= tilsatt) i Statsråd, der Kongen og statsrådene satt. Det var Kirkedepartementet som administrerte kirken. Nå er det Kirkemøtet som er vårt øverste organ. Kirkemøtet samles til et seks dagers møte hvert år. Kirkemøtet har 116 medlemmer, og er det øverste demokratiske valgte organet i Den norske kirke.

Mellom de årlige møtene må noen administrere Den norske kirke. Dette er det Kirkerådet som gjør. Kirkerådet forbereder de sakene som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Dermed er det Kirkerådet som nå foretar tilsettinger av biskoper og proster.

Bispedømmerådene tilsetter prestene i hvert bispedømme. Det har også ansvar for å fordele penger/lønn til prester, diakoner, kateketer, til dem som arbeider innenfor trosopp-læring og diverse annet. Slik har det vært i mange år.

De kirkelige fellestrådene, som det finnes ett av i hver kommune, har heller ikke opplevd endringer ved skillet mellom Staten og kirken. De har ansvar for drift av kirker, gravplasser, og personalet som arbeider i kirken, unntatt prestene. Soknerådene opplever heller ingen endring nå.

Pengestrømmen?

Hvem lønner hvem nå? Hvor kommer pengene fra? Her er det egentlig kun én endring ved skillet mellom Staten og kirken. Før bestemte Stortinget (i Statsbudsjettet) hvor mye penger Staten skulle bruke på kirken. Kirkedepartementet fordelte de mange utbetalingene til diverse formål, og lønn til biskoper, proster og prester. Derfor kunne prestene si at de var statsansatt.

Nå bevilger Staten fortsatt et beløp som skal gå til Den norske kirke. Det blir bestemt i Statsbudsjettet hvert år. Dette utbetaler de så direkte til Kirkerådet, som forvalter og fordeler og betaler ut lønn til alle geistlige og til dem som arbeider administrativt i kirken og på bispedømmekontorene. Prestene har nå fått Den norske kirke som sin nye arbeidsgiver.

På lokalplanet, i hver kommune, er det ingen endring når det gjelder økonomien. Fellestrådet får sine årlige bevilgninger fra sin kommune til drift av kirkene, gravplassene og til sine tilsatte.

Kjære leser!

Bladet du nå holder i er et resultat av innsatsen fra mange frivillige fingre. Likevel er det en del kostnader med produksjonen av hvert blad.

Stor takk til alle dere som har bidratt økonomisk til bladet, dette er med på å gjøre det mulig å utgi bladet.

Dersom du ønsker å støtte oss, kan du sette inn et beløp på vår bankkonto 5081.08.55409.

Adressen er Menighetsbladene, c/o Åsane Menighet, postboks 83 Ulset, 5873 Bergen. Det er mulig å få skattefradrag på gaver der totalt årsbeløp overstiger kr 500.

På forhånd takk til de som finner anledning!

Vennlig hilsen Bjørn Otto Aarheim,
styreleder for menighetsbladene i Åsane prosti

VI TRENGER FRIVILLIGE.

Les mer og meld din interesse på
kirkens-sos.no

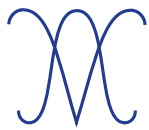
www.eidsvaagauto.no – Følg oss på Facebook

EIDSVÅG AUTO AS

Aut. bilverksted • Karrosseri
Lakeringsverksted
Eidsvågbakken 21 - 5105 Eidsvåg

MEGA GAR SERVICE
GODKJENT VERKSTED

Tlf. 55 25 10 20

ASTRI VÅRDAL

ASTRI VÅRDAL

Statsautorisert revisor/autorisert regnskapsfører

Revisjon: aksjeselskap, stiftelser, borettslag mm.
Regnskapsføring

Ytre Arna

Tlf: 55 53 14 94

Mail: astri@vaardal.no

Nettside: <http://www.vaardal.no>

Rolf's Matbu og Selskapsservice

EIDSVÅG I ÅSANE • 26 ÅRS ERFARING

Vi leverer eller du henter!

VI LAGER MAT TIL:

- Konfirmasjon
- Dåp
- Runde dager
- Kurs
- Minnestunder

Eidsvågveien 150 • 5105 Eidsvåg i Åsane
Tlf: 55 29 26 32 • post@rolfsmatbu.no
www.rolfsmatbu.no

Advokatfirmaet

Sigrun Pedersen M.N.A.

Arv/gaver

Barnerett

Familierett
– sambo/ekteskap

Samlivsbrudd

Kjøp/salg fast eiendom
– bolig/hytte

Littleåsvg. 49, 5132 Nyberg.
Inng. C, 3. etg. (Bergen Kontorhotell)

Tlf.: 55 18 86 00

advokat.sigrun.pedersen@hotmail.com

Pris på bad innen 5 dager!

Tlf.: 952 25 603 • mail: post@aogbygg.no

AOG BYGG AS

www.aogbygg.no

XL BYGG ADOLF JAHNSEN

Fagerdalen 4, 5039 Bergen, Tlf 55 33 36 00
www.adja.no e-post: post@adja.no

Tanker om tro

Min tro mon tro?

Min tro er et tvilsomt prosjekt. Stadig støter jeg på problemer.

AV NILS MAGNUS ULVIK

Et av de vanligste og vanskeligste spørsmålene er: Hvordan kan det finnes en allmektig gud som styrer alt og som elsker alle mennesker når det samtidig skjer så mye tragisk og vondt i verden? Hvordan kan en allmektig gud tillate alt det onde som rammer mennesker så tilfeldig? Jeg har ikke gode svar.

Når jeg en sjelden gang våger meg ut i en diskusjon med mennesker som ikke tror, blir jeg gjerne satt fast. Stadig ender jeg opp i paradokser og selvmotsigelser. Det skjer forresten ikke bare i diskusjoner med andre. Jeg møter også selvmotsigelser når jeg for meg selv prøver å få orden på hva jeg egentlig tror på. Det blir problematisk å tro det jeg tror at jeg tror på.

I ordboken finner jeg at «paradoks» betyr «en tilsynelatende selvmotsigende påstand som ved nærmere ettertanke viser seg å inneholde en viss sannhet». Når jeg sammen med resten av menigheten under søndagens gudstjeneste leser trosbekjennelsen høyt, kan jeg oppdage at noe av sannheten i troens paradoks faktisk kan være at jeg ikke av meg selv kan make å tro det jeg bekjenner at jeg tror på. Gud selv eller Jesus må stadig gi meg troen og tro for meg.

Dette er ingen ny og original oppdagelse. Den har vært kjent og erfart av mange opp gjennom tidene. Martin Luther sier det slik: «Jeg tror at jeg av egen kraft ikke kan tro». Troen blir skapt og vedlikeholdt av noe utenfor mennesket. Gud er den kraften som skaper tro i menneskets hjerte. Han både skaper troen og holder den ved like. Vi kan kalle det troens gave.

Dermed løses ikke alle trosspørsmål. Fortsatt er det mye som slett ikke kan forstås. Mange spørsmål uten gode svar blir tilbake som noe av mystikken i troen. Men vi kan overgi våre vanskelige trosspørsmål til Gud. Vi behøver ikke helt alene kjempe så hardt hverken for eller imot troen. Troen som opprettholdes av Gud gir trygghet. Troen skal være til å hvile i.

Nils Magnus Ulvik, som skrev denne teksten, døde 28. august, etter et kort sykeleie. Menighetsbladene lyser fred over hans minne.

Kleiveland A.S
Ur og Gull

www.kleivelanduroggull.no
Åsane Storsenter tlf 55191800
Øyrane Torg tlf 55240496

Kven er det som trur?

Det er ikkje mote å tru på Gud, seier somme. Men den gong NAV endå ikkje fanst? Og ikkje folketrygda. Før 1. jan 1967.

AV OLAV VIKSE

Det fanst mykje å uroe seg over før den tid. Og mange av oss hadde ikkje levd om vi hadde vore fødte tidlegare, den gong insulinet ikkje var tilgjengeleg. Før 1923. Før det tok det seks til tolv månader å døy av sjukdommen. Og i 1928 kom penicillin. Brått vart det håp. Folk kunne senke skuldrene litt. Gud fekk kvile – for somme. Og seinare er mykje vorte endå betre i vårt land.

Berre stormen på Lofothavet eller anna hav hjelpte på gudstrua. «I slikt vær, da får du bøner, Gud» skreiv Henrik Wergeland i diktet Juleaftenen. Men i dag har vi tryggare båtar, ikkje så mykje meir å be om, om ikkje kreften tar oss, då. Den sinte.

Eg spurte ein ven om han ber. Av og til, sa han. «Men eg synest Gud er arrogant! Det må nå kallast arrogant å ikkje svare når du blir snakka te!» Venen min syntest han hadde lidd nok. Kona som drog med alle pengane. Heimen hans fór. Ein annan ven er nettopp vorten øydelagd av hjernebløding. Det er mange som lir mykje. Og Gud svarer ikkje, seier dei.

Samstundes er det å ha det godt for mange å ha rikeleg. Vi reknar velstand om i pengar. Ikkje om folk har det godt med seg sjølv eller med kvarandre. Eller er friske. Så mange må vekse opp aleine fordi foreldra må tene meir pengar. Men naboen har alltid grønare gras.

Indianaren ved Titicaca-sjøen spurte kvifor nokon treng meir enn nok? Han trudde på verdiar som du ikkje kan sette i banken. Den reknemåten kan ikkje vi. Vi er analfabetar når

det gjeld å rekne det som er eit godt liv. Medan regnet fossar ned og store landområde vert til ørken kvart år.

Vi skulle tru på eit skilje. Men det er mange som ikkje gjer det. Og så er det så mange truande som heller ikkje gjer det. «Eg er vegen, sanninga og livet» sa Jesus. Mange trur visst det berre er åndelege greier han meiner. Men det er det ikkje. Han viste med livet sitt korleis vi skal leve. Vi skal likne han, sa han. Vi skal forvalte, sa han, ikkje eige. Trur vi han tulla då han sa at det er verre for ein rik å komme inn i Guds rike enn ein kamel gjennom eit nålauge?

Likevel samlar vi rikdom. Vi har så vi greier oss, seier vi. Og det er det einaste vi har.

Prest i stiftspraksis

Somme av lesarane vil hugsa Eli-Johanne Rønnekleiv (biletet) som kantorvikar i Arna midt på 90-talet. Seinare har ho vore kantor i Søreide. No held ho på med å omskolera seg til prest. I den samanheng skal ho ha praksis i Arna kyrkjelyd fem veker i oktober-november, og ho kjem mellom anna til å ha gudstenester og kyrkjelege handlingar i Arna kyrkje i perioden. Ta vel imot henne!

JKJ

Smiling Ten Sing

Smiling er for ungdom frå 8. klasse og oppover. Øving kvar tysdag kl. 18.00 til 20.00 i kyrkjelydshuset i Arna. Velkommen til å synge med oss! Sjekk Smiling Ten Sing på Facebook for meir info!

Arna seniorsenter

Ope kvar tysdag og torsdag frå kl. 10-15 i Arna kyrkjelydshus. Middagsservering kl. 12-14. God heimelaga mat til rimelig pris. Arna seniorsenter vil vere ein positiv samlingsplass for alle eldre i Arna. Vi har god plass til nye brukarar! Kontakt: Gro Lekven Skjoldal, tlf. 55241313, tir./tor. kl. 9-15

4-årsbok

Kjenner du nokon som er 4 år i år? Søndag 1. oktober er dei særskilt velkommen til familiegudsteneste i Arna kyrkje kl. 11. Me syng barne-songar, høyrer ei historie frå Bibelen og 4-åringane skal få ei bok.

Gullivergjengen

Søndag 29. oktober kl. 11.30 -12.30 er 4-åringane særskilt inviterte til ein dag på søndagsskolen på loftet i Kyrkjelydshuset. Inngang ved kontora i kjellaren.

Fem hundre år gamle hammarslag

Sei 31. oktober, og ungane ropar «Halloween». Det var ein dag me aldri hadde høyrte om. Derimot las me i kyrkjesoga at Martin Luther spikra opp 95 tesar på ei dør nedi Tyskland den dagen. Somme stader kallar dei tøflar for tesar, så eg kan tenkja meg enkelte skuleungar såg føre ser eit kjærrellass med fottøy hamra opp på døra.

AV INGVAR FLØYSVIK

I år er det 500 sidan dette hende. Kyrkja har sett opp ein temaserie for å markera det. Når du les desse orda, har me allereie unnagjort to av samlingane, «nåden aleine» den 27. august og «Skaparverket er ikkje til sals» 17. september.

Det fyrste var ein av hovudparolane for reformasjonen. Menneske blir Guds born, ikkje på grunn av det dei får til sjølve, men av nåde for Kristi skuld, teke imot ved tru. Det andre, å ta vare på skaparverket, har vorte meir aktuelt i nyare tid. Men reformatorane hadde eit klårt syn for Gud som skapar: «Eg trur at Gud har skapt meg og alle andre skapningar», står det i katekisma, «Han gjev meg [alt eg treng og] vernar meg mot all fare ... For alt dette skyldar eg å takka og lova han, og tena og lyda han.»

Sundag 15. oktober er temaet «Frelsa er ikkje til sals» (i Ytre Arna er det i staden temasamling på Haugland bedehus tysdagen etter). Bakgrunnen for tesane var jo at Johannes Tetzl gjekk rundt, selde avlatsbrev og ropa: «Straks pengane i kista kling, sjela frå skirselden spring». Men emnet er aktuelt til alle tider. Det vert fortalt at ei enkje ein stad la ein stor setel svært synleg i kollektkorga med orda «En enkes skjerv». Den kjende Ryfylke-emissæren Svend Foldøen skal då ha kommentert: «Du kan ikkje kjøpa deg inn i himmelen. Der brukar dei gull til vegfyll!»

Den siste temasamlinga er sundag 24. november. Då seier me: «Menneske er ikkje til sals!» Kor lite eit menneskeliv veg om det er pengar å tena, eller når me vil verna om eiga velferd! Gud skapte mennesket i sitt bilete. Han elsker kvar einaste og fann oss verdfulle nok til å senda Son sin. Me må sjå alle menneske slik Gud ser dei.

God haust – med solskin mot mørkeblå himmel, skarpe skuggar og haustlauv i gult og raudt, eller med ausregn piskande mot ruta og god varme i stova!

SLEKTERS GANG

Døypte:

ARNA SOKN

21.05.2017 MILDA DRAGEIDE
 21.05.2017 TRYM EIKELAND
 21.05.2017 LOTTE SKISTAD KALDESTAD
 28.05.2017 AXEL EIDE
 28.05.2017 SUNNIVA HENNØ KVALVÅG
 04.06.2017 ULRIK JOHNSEN
 04.06.2017 AILO ØSETH KJERPESETH
 04.06.2017 ALVIN SCHALTZ RISVOLD
 04.06.2017 JOHANNES RØDSKAR STAMNES
 14.06.2017 EMMA MERETE KLEIVANE
 14.06.2017 TEO JOHAN VASSNES
 18.06.2017 IDA HESTENES KLETTE
 18.06.2017 HENRIK SÆTRE
 18.06.2017 MARTE SÆTRE
 25.06.2017 ALMA UELAND HAUGE
 02.07.2017 ESPEN KLEMENTSEN
 02.07.2017 LUDVIG MJELDE REILSEN
 16.07.2017 MIKKEL GRINDHEIM STAUSLAND

YTRE ARNA SOKN

11.06.2017 LEO SKÅR VIK
 09.07.2017 JULIAN SILAS ROLLAND WAAGBØ
 13.08.2017 ISABELL BERNES

Døde:

ARNA SOKN

Gravferd:
 26.05.2017 ELI STRANDENES
 09.06.2017 SVERRE HUSØY
 13.06.2017 MAGNE KLEIVANE
 14.06.2017 ANNE VOLLMER
 15.06.2017 AASE BRENNE
 27.06.2017 BERTA HAUSVIK
 27.06.2017 ALF OSVALD BERGE
 29.06.2017 NINA CHRISTOFFERSEN
 29.06.2017 LIV MARGRETHE KNUDSEN
 11.07.2017 MONRAD VIK
 14.07.2017 SYNNOVE SOLBAKKEN GJESHOLMEN
 21.07.2017 JOHAN MARTIN LARSEN
 25.07.2017 ODD ATLE ESPELAND
 25.07.2017 EDITH JOHANNE THUNESTVEDT
 27.07.2017 INGER MARIE GJERDEVIK
 03.08.2017 PAUL OLAV HAUGE
 11.08.2017 JOHANNES ROMSLO

YTRE ARNA SOKN

29.06.2017 JAN PER MJELDE
 04.07.2017 NELLY AAGOT HOPE (ARNA KYRKJE)
 08.08.2017 OLAV MIKKELSEN

Vigde:

YTRE ARNA SOKN

14.01.2017 GURO BRØNSTAD OG ANDREAS HUSDAL
 10.06.2017 JANE CHRISTENSEN OG THOMAS ANDRE ENDRESEN
 17.06.2017 SVANHILD MARI STRØMSNES OG ROBERT BIRKELAND
 29.07.2017 MAY LINN MIDTTUN OG EDVIND BUBERG
 05.08.2017 MARIELL KEJIA KARLSSON OG KRISTIAN SVARDAL VIKNE
 09.09.2017 HILDE KALLAND OG PER ERIK PRESTEGÅRD
 16.09.2017 HELEN STOKKE OG ADRIANO DA SILVA KNOPF

ARNA SOKN

03.06.2017 HILDE GARNES OG EIRIK LOFTHEIM ERDAL
 03.06.2017 CECILIE SÆLEN OG ODIN HENRIKSEN
 17.06.2017 JULIE ULVERAKER REKNES OG MARTIN ROLLAND
 22.07.2017 WENCHE STRAND OG KJETIL RØNHØVDE
 05.08.2017 MARI BRATLI OG KENNETH THORSEN
 12.08.2017 LINN INDREHUS OG BJØRN TERJE TAULE
 12.08.2017 NINA THERESE TOTLAND OG FREDRIK HANSEN

Velkommen til kyrkje

17.09.2017

Reformasjonsjubileum 2: Matt 7,24-2

Arna kyrkje kl. 11:00: Temagudsteneste: Skaparverket er ikkje til sals. Ingvar Fløysvik. Takkoffer til misjonsprosjektet.

24.09.2017

16. søndag i treeiningstida Mark 7,31-37

Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Arvid Andreas Fosse. Nattverd. Takkoffer til Kyrkjelydsarbeidet

Ytre Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Ingvar Fløysvik. 50-årskonfirmantar. Dåp. Nattverd. Takkoffer til Kyrkjelydsarbeidet. Sundagsskule

01.10.2017

17. søndag i treeiningstida Joh 11,17-29

Arna kyrkje kl. 11:00: Hausttakkefest. Dåp. 4-årsbok. Jan Kåre Jakobsen. Takkoffer til barne- og ungdomsarbeidet.

08.10.2017

18. søndag i treeiningstida Matt 8,14-17

Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. 50-årskonfirmantar. Eli-Johanne Rønnekleiv og Jan Kåre Jakobsen. Takkoffer til Rådet for psykisk helse. Nattverd.

Ytre Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Ingvar Fløysvik. Dåp, Nattverd. Takkoffer til Blå Kors i Norge

15.10.2017

Reformasjonsjubileum 3. Luk 20,45-21,4

Arna kyrkje kl. 11:00: Temagudsteneste: Frelsa er ikkje til sals. Eli-Johanne Rønnekleiv og Arvid Andreas Fosse. Dåp. Nattverd. Takkoffer til Kyrkjelydsarbeidet.

18.10.2017

Onsdag

Arna kyrkje kl. 19:00: Klubbgodsteneste. Arvid Andreas Fosse

22.10.2017

20. søndag i treeiningstida Joh 11,1-5

Arna kyrkje kl. 11:30: Gudsteneste. Øystein Skauge og Jan Kåre Jakobsen. Søndagsskule. Nattverd. Takkoffer til Kirkens SOS i Bjørgvin. Kl 10.30: Kyrkjefrukost.

Ytre Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Arvid Andreas Fosse. Dåp. Nattverd. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet

29.10.2017

Bots- og bøneding Luk 13,22-30

Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Eli-Johanne Rønnekleiv. Søndagsskule. Dåp. Skriftemål. Nattverd. Takkoffer til barne- og ungdomsarbeidet.

03.11.2017

Fredag

Ytre Arna kyrkje kl. 21:00: Ungdomsgudsteneste / TGIF. Ingvar Fløysvik. Nattverd.

05.11.2017

Helgemessesundag Matt 5,1-12

Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Eli-Johanne Rønnekleiv og Jan Kåre Jakobsen. Søndagsskule. Nattverd. Takkoffer til Acta.

Ytre Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Ingvar Fløysvik. Dåp, Nattverd. Takkoffer til diakoniarbeidet i kyrkjelyden

12.11.2017

23. søndag i treeiningstida Mark 10,28-31

Arna kyrkje kl. 11:00: Gudsteneste. Jan Kåre Jakobsen. Dåp. Nattverd. Takkoffer til Kyrkjelydsarbeidet

17.11.2017

Fredag

Arna kyrkje kl. 21:00: Ungdomsgudsteneste / TGIF. Jan Kåre Jakobsen

19.11.2017

Reformasjonsjubileum 4 Matt 18,1-6.10-14

Arna kyrkje kl. 11:00: Temagudsteneste: Mennesket er ikkje til sals. Jan Kåre Jakobsen. Søndagsskule. Nattverd. Takkoffer til Menneskeverd

Ytre Arna kyrkje kl. 11:00: Temagudsteneste: Mennesket er ikkje til sals. Ingvar Fløysvik. Dåp. Nattverd. Takkoffer til Stefanusalliansen

22.11.2017

Onsdag

Arna kyrkje kl. 19:00: Klubbgodsteneste. Ingvar Fløysvik

26.11.2017

Kristi Kongedag Matt 25,31-46

Arna kyrkje kl. 11:00: Famileudsteneste. Lys vaken. Ingvar Fløysvik. Nattverd. Takkoffer til barne- og ungdomsarbeidet

Haustens program for Arna kyrkjelyd

- 23. september: Basar for kyrkjelydshuset kl. 14
- 30. september: Orgelfest med markering av nyrestaurert orgel
- 1. oktober: Gudsteneste kl. 11 med 4-årsbok og haust-takkefest
- 6. oktober: TGIA kl. 19-23. Gudsteneste kl. 21.
- 8. oktober: Gudsteneste kl. 11 med 50-årskonfirmant-jubileum
- 14. oktober: Hobbymarknad med sal av heimelaga, og kafe, kl. 11-16.
- 22. oktober: Kyrkjefrukost før gudstenesta
- 28. oktober: Konsert kl. 19.00: Luther-jazz
- 29. oktober: Gudsteneste kl. 11 med prostebesøk.
- 7. november: Temakveld kl. 18.00
- 17. november: TGIF i Arna
- 18. november: Grautlaudag med juleverkstad kl. 12-15
- 25.-26. november: Lys Vaken med overnatting i kyrkja for 11-åringar

YTRE ARNA OG ARNA KYRKJELYDAR

Tlf: 55 36 22 70

E-post: arna.menighet@bergen.kirken.no
ytre.arna.kyrkjelyd@kyrkja.no

Postadresse: Arna kyrkjekontor
Pb 64 Indre Arna, 5888 Bergen

Heimeside Arna kyrkjelyd: www.arnakyrkje.no

Heimeside Ytre Arna kyrkjelyd:
www.ytrearnakyrkje.no

Arna kyrkjelyd på Facebook:
www.facebook.com/arnakyrkje

Vil du gje ei gåve til kyrkjelydane?

Kontonummer Arna: 3633.07.10831
Kontonummer Ytre Arna: 3633.30.02625

Besøksadresse: Lakslia 21, (Kyrkjelydshuset
Indre Arna

Opningstid: Tysdag til fredag 10 – 14
Torsdag 10-13

Kirketorget i Aasegården tar i mot henvendelser
ang. dåp, vigsel og gravferd: Tlf.: 55 59 32 10.

Soknerådsleiar Arna: Kari Secher

Soknerådsleiar Ytre Arna: Jorunn Haukås

DEI TILSETTE I KYRKJELYDANE

Sokneprest Jan Kåre Jakobsen

Epost: jk656@kirken.no

Tlf: 55 36 22 74

Tlf: 55 24 42 48 – heim

Prest Arvid Fosse (Arna/Osterøy)

Epost: af667@kirken.no

Tlf.: 416 52 363

Sokneprest Ingvar Fløysvik

Epost: if952@kyrkja.no

Tlf: 55 36 22 75

Tlf: 916 06 626

Kateket Cathrine Snipsøy

Epost:cs262@kirken.no

Tlf: 55 36 22 72

Adm.leiar i Arna: Marianne W. Fanebust

Epost:mf934@kirken.no

tlf: 55 36 22 71

Adm.leiar og medarbeidarkoordinator

i Ytre Arna: Benthe Veivle

Epost: bv467@kyrkja.no

Tlf: 55 36 22 73

Medarbeidarkoordinator Arna

Møyfrid Opheim

Epost: mo532@kirken.no

Tlf 55 36 22 78

Trusopplærar i Ytre Arna: Marianne V. Hjortland

Epost: mh798@kyrkja.no

Trusopplærar i Arna: Gro Eman

Epost: ge427@kirken.no

Kyrkjetenar Monica Ohr

Epost: mo886@kirken.no

Tlf.: 55 36 22 76

Diakon Ytre Arna: Marit Bjørsvik

Epost: mb588@kyrkja.no

Tlf.: 480 23 145

Kantor i Arna: Olav Arne Steinkopf,

Epost: os377@kirken.no

Tlf.: 55 36 22 98

Kantor i Ytre Arna: Bjørn Bergmann

E-post: bjorn.bergmann@bkkfiber.no

KYRKJELYDSBLAD FOR ARNA

Postboks 64 Indre Arna, 5888 Bergen

Utgjevar: Sokneråda i Arna

Redaktøransvar: Magne Fonn Hafskor

mobil: 92294877 / epost: eyecu@online.no

Annonseansvarlig: Torill Hatlebrekke Husebø

Mobil: 995 50 787 / epost: thh@bkkfiber.no

Lokal redaksjonsnemnd: Tor Oddvar Holmefjord,

Ingvar Fløysvik, Harald Haugsvær og Audun Stølås.

Blad nr. 5 - 2017 kjem ut torsdag 16. november.

Frist for levering av stoff er: fredag 20. oktober.

Redaksjonen avsluttast fredag 27. oktober.

Redaksjon kyrkjelydsblad Arna:

tor.holmefjord@bkkfiber.no

Vakthavande prest etter kl 17.00 og på

Søn- og helgedagar: Tlf. 954 79 157

Luther- og latteredtur

39 reiselystne fra Arna, Osterøy, Åsane, Fana og Loddefjord gjennomførte i slutten av august en ti dagers Luther-tur for å markere 500-årsjubileet for reformasjonen.

TEKST OG FOTO: AUDUN STØLÅS

VED MARTIN LUTHERS GRAV: Martin Luther ligger begravet like ved prekestolen i slottskirken i Wittenberg.

På skolen har vi alle hørt om munken fra Wittenberg i Tyskland som brøt med Den romersk-katolske kirke på grunn av sin tro. 31. oktober i år skal den prosessen som kalles reformasjonen feires.

En gruppe i Arna ønsket å gå grundigere til verks, og laget et opplegg for besøk i de viktige Luther-stedene Eisleben (byen der han ble født og der han døde), Eisenach (der han gikk på skole), Erfurt (der han studerte og gikk i kloster), borgen Wartburg, og Wittenberg. Svein Inge Myhr var buss-sjåfør og dro i vei med 38 andre turglade Luther-interesserte.

Alle steder dukket det opp guider som gjorde en grundig jobb. Til tider kunne det kanskje bli tilløp til en liten overdose Luther. Noen dager var det et hardt program. Men det var interessant informasjon som engasjerte. Vi fikk høre om munken og teologiprofessoren som kjempet seg fra tanken om Gud som først og fremst en streng dommer til en kjærlig Gud som sendte sin sønn til frelse for verden.

Det var ikke bare en solskinnsversion av Luther vi fikk servert. Hans sterke jødehat ble også fremhevet. På den andre siden var ikke alle klar over hans engasjement for likestilling mellom kjønnene. Han startet skoler også for jenter. I sitt testamente skrev han at hans kone Katharina

I LUTHERS FOTSPOR: Arna-folk ved døren til slottskirken i Wittenberg, der Martin Luther i 1517 slo opp sine 95 teser mot avlatshandelen.

von Bora kunne arve ham uten at noen mannlig verge var innblandet. Dette var imot tysk lov på den tiden, og ble ikke tatt til følge.

Vi fikk høre at striden om avlatshandelen gikk over hodet på de fleste tyskere. Men da den tidligere munken Luther i 1525 giftet seg med en tidligere nonne, ble folket forferdet. Men de kom over det også.

Det var en fin stemning på turen, og i bussen ble det rikelig med tid til å utveksle gode historier. En mester på dette feltet er Leidulf Almenning på Tunes. Han omtalte reisen som en «Luther- og latteredtur».

En av hans egne historier lyder slik: Samlivet hadde i lengre tid skrantet for et eldre ektepar. Til slutt ble de enige om å gå til psykolog for å prøve å finne en løsning. Psykologen begynte snart å stille en smule intime spørsmål. Er det slik at dere fortsatt kysser hverandre, spurte han. Mannen satt lenge stille, så sa han: Nei, ikke akkurat det. Men det hender at vi har gebissene i samme vannglass.

PÅ HISTORISK GRUNN: Benthe Vevle fra Ytre Arna og Gunnar Espelid fra Åsane ved stedet straks utenfor byporten der Martin Luther brente bannbullen fra paven. Her ble også klærne fra de som var døde av pest brent.